

Yerushalmi – Story of Rabbi Dosa ben Hyrcanus

ר' יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי מעשה שנכנסו זקניי אצל ר' דוסא בן הרכינס לשאול לו על צרת הבת. אמרו לו את הוא שאת מתיר בצרו' אמ' לון מה שמעתון דוסא בן הרכינס. אמרו לו בן הרכינס. אמ' לון יונתן אחי הוה בכור שטן ומתלמידי בית שמאי היזהרו ממנו שלש מאות תשובו' יש לו על צרת הבת. אזלון לגביה. שלח וכתב ליה היזהר **שחכמי ישראל** נכנסין אצלך.

עלון ויטיב להו קומוי הוה מסביר להון ולא סברין מיסבר להון ולא סברין. שריין מתנמנמין. אמר להן מה אתון מתנמנמין שרי מישדי עליהון צירין. ואית דמרין בחד תרע עלון ובתלתא נפקין. שלח אמר ליה מה שלחת לי בני נש בעו מילף ואמרת לי אינון **חכמי ישראל**.

אתו לגביה אמרון ליה את מה את אמר. אמר להן על המדוכה הזאת ישב חגי הנביא והעיד שלשה דברים על צרת הבת שתינשא לכהונה ועל עמון ומואב שהן מעשרין מעשר עני בשביעית ועל גירי תדמור שהן כשירין לבוא בקהל. אמר תלון שני עיני דניחמי **לחכמי ישראל** ראה את רבי יהושע וקרא עליו את מי יורה דיעה זכור אני שהיתה אמו מולכת עריסתו לבית הכנסת בשביל שיתדבקו אזניו בדברי תורה. את רבי עקיבה וקרא עליו כפירים רשו ורעבו מכירו אני שאדם גיבור בתורה הוא. ראה את רבי לעזר בן עזריה וקרא עליו נער הייתי גם זקנתי מכירו אני שהוא דור עשירי לעזרא ועינוי דמין לדידיה. אמר רבי חנינה דציפורין אף רבי טרפון הוה עמהן וקרא עליו כהדא דרבי לעזר בן עזריה...

R. Jacob bar Idi in the name of R. Joshua ben Levi [related] a story about some elders who visited upon R. Dosa ben Hyrcanus to ask him about the case of the daughter's cowife. They said to him, are you the one who permits coowives? He told them, "Did you hear [that rumor about] Dosa ben Hyrcanus?" They responded, "Ben Hyrcanus." He told them, "My brother Jonathan is the firstborn of Satan and is a student of Bet Shammai. Be wary of him for he has three hundred proofs concerning the daughter's coowife." They went to him. [R. Dosa] sent a letter to him writing, "be wary as the sages of Israel are coming to you."

They entered and he sat himself before them. He was explaining it to them but they did not understand. He explained it to them again but they did not understand. The began to doze. He told them, "Why are you dozing?" He began to throw pebbles at them. Some say that they entered through one doorway and exited through three. He sent and told him [R. Dosa], "What did you send me? These people have yet to learn and you tell me they are the sages of Israel?!"

They came to him [R. Dosa] and asked him, "As for you, what do you say [about the cowife]?" He told them, "Upon this very mortar stood Haggai the prophet and testified concerning three matters: concerning the daughter's coowife that she may marry a priest, concerning the lands Amom and Moab that they require tithing of the poorman's tithe in the Seventh year, and concerning the converts of Palmyra that they may marry into the congregation." He added, "Lift up my two eyes that I may look upon the sages of Israel." He saw R. Yehoshua and applied to him the verse, "To whom would he give instruction? [To whom expound a message? To those newly weaned from milk, Just taken away from the breast] (Is 28:9). I remember that his mother would carry his cradle to the synagogueso that his ears would cleave to words of Torah." [He saw] R. Akibah and applied to him the verse, "Lions have been reduced to starvation, [but those who turn to the LORD shall not lack any good.] (Ps 34:11). I recognize him to be a man who is mighty in Torah." He say R. Elazar ben Azariah and applied to him the verse, "I have been young and am now old, [but I have never seen a righteous man abandoned, or his children seeking bread] (Ps 37:25). I recognize him to be a tenth generation descendent of Ezra and his eyes are similar to his [Ezra's]." R. Haninah of Sephorris said, "R. Tarfon was also with them and he [R. Dosa] applied the same verse as he did for R. Elazar ben Azariah.

Bavli Version of Rabbi Dosa Story

גופא : בימי רבי דוסא בן הרכינס התירו צרת הבת לאחיו, והיה הדבר קשה לחכמים, מפני שחכם גדול היה, ועיניו קמו מלבה לבית המדרש. אמרו מי ילך ויודיעו? אמר להן רבי יהושע: אני אלך. ואחריו מי? רבי אלעזר בן עזריה. ואחריו מי? ר"ע. הלכו ועמדו על פתח ביתו. נכנסה שפחתו, אמרה לו: רבי, חכמי ישראל באין אצלך, אמר לה: יכנסו, ונכנסו.

תפסו לרבי יהושע והושיבוהו על מטה של זהב. א"ל: רבי, אמור לתלמידך אחר וישב, אמר לו: מי הוא? רבי אלעזר בן עזריה. אמר: ויש לו בן לעזריה חבירנו? קרא עליו המקרא הזה: (תהלים ל"ז) נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם, תפסו והושיבו על מטה של זהב. א"ל: רבי, אמור לתלמידך אחר וישב, א"ל: ומי הוא? עקיבא בן יוסף. א"ל: אתה הוא עקיבא בן יוסף, ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו? שב, בני, שב, כמותך ירבו בישראל.

התחילו מסבבים אותו בהלכות, עד שהגיעו לצרת הבת. אמרו ליה: צרת הבת, מהו? אמר להן: מחלוקת בית שמאי ובית הלל. הלכה כדברי מי? אמר להן: הלכה כבית הלל. אמרו ליה, והלא משמך אמרו: הלכה כבית שמאי! אמר להם: דוסא שמעתם, או בן הרכינס שמעתם? אמרו ליה: חיי רבי, סתם שמענו. אמר להם: אח קטן יש לי, בכור שטן הוא, ויונתן שמו, והוא מתלמידי שמאי, והזהרו שלא יקפח אתכם בהלכות, לפי שיש עמו שלש מאות תשובות בצרת הבת שהיא מותרת, אבל מעיד אני עלי שמים וארץ, שעל מדוכה זו ישב חגי הנביא, ואמר שלשה דברים: צרת הבת אסורה, עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית, ומקבלים גרים מן הקרדוין ומן התרמודים.

תנא: כשנכנסו, נכנסו בפתח אחד, כשיצאו, יצאו בשלשה פתחים. פגע בו בר"ע, אקשי ליה ואוקמיה. אמר לו: אתה הוא עקיבא, ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו? אשריך שזכית לשם, ועדיין לא הגעת לרועי בקר! אמר לו רבי עקיבא: ואפילו לרועי צאן!

In the days of R. Dosa b. Harkinas, the rival of a daughter was permitted to marry the brothers. This ruling was very disturbing to the Sages, because he was a great scholar and his eyes were dim so that he was unable to come to the house of study. When a discussion took place as to who should go and communicate with him, R. Joshua said to them, 'I will go'. 'And who after him?' — 'R. Eleazar b. Azariah.' 'And who after him?' — 'R. Akiba'. They went and stood at the entrance of his house. His maid entered and told him, 'Master, the Sages of Israel are come to you'. 'Let them enter', he said to her; and they entered.

Taking hold of R. Joshua he made him sit upon a golden couch. The latter said to him, 'Master, will you ask your other disciple to sit down?' 'Who is he?' [the Master] enquired. — 'R. Eleazar b. Azariah'. 'Has our friend Azariah a son?' [the Master] exclaimed, and applied to him this Scriptural text, I have been young and now I am old; yet have I not seen the righteous forsaken, nor his seed begging bread; and so took hold of him also and made him sit upon a golden couch. 'Master', said he, 'will you ask your next disciple also to sit down?' 'And who is he?' [the Master] asked. — 'Akiba the son of Joseph'. 'You are,' [the Master] exclaimed, 'Akiba son of Joseph whose name is known from one end of the world to the other! Sit down, my son, sit down. May men like you multiply in Israel'.

Thereupon they began to address to him all sorts of questions on legal practice until they reached that of the daughter's rival. 'What is the halachah', they asked him, 'in the case of a daughter's rival?' 'This,' he answered them, 'is a question in dispute between Beth Shammai and Beth Hillel.' 'In accordance with whose ruling is the halachah?' — 'The halachah,' he replied, 'is in accordance with the ruling of Beth Hillel'. 'But, indeed,' they said to him, 'it was stated in your name that the halachah is in accordance with the ruling of Beth Shammai!' He said to them: 'Did you hear, "Dosa" or "the son of Harkinas?"' — 'By the life of our Master,' they replied. 'We heard no son's name mentioned.' 'I have,' he said to them, 'a younger brother who is a dare-devil and his name is Jonathan and he is one of the disciples of Shammai. Take care that he does not overwhelm you on questions of established practice, because he has three hundred answers to prove that the daughter's rival is permitted. But I call heaven and earth to witness that upon this mortar sat the prophet Haggai and delivered the following three rulings: That a daughter's rival is forbidden, that in the lands of Ammon and Moab the tithe of the poor is to be given in the Seventh Year, and that proselytes may be accepted from the Cordyenians and the Tarmodites.'

A Tanna taught: When they came they entered through one door; when they went out they issued through three different doors. He came upon R. Akiba, submitted his objections to him and silenced him. 'Are you', he called out, 'Akiba whose name rings from one end of the world to the other? You are blessed indeed to have won fame while you have not yet attained the rank of oxherds.' 'Not even,' replied R. Akiba, 'that of shepherds.'